Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCIII. Ч. 34. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЛЮТОГО 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 21, 1986 No. 34. VOL. XCIII.

Основано архів д-ра О. Кандиби-Ольжича

Ню Йорк (УІТ). — У тісній співпраці з Калиною Лазор, колишньою дружиною д-ра О. Кандиби—Ольжича (1907-1944).

Д-р О. Кандиба був видатним українським вченим і поетом, визначним суспільно-політичним діячем і провідником українського націоналістичного підпілля в 1940-их роках в Україні. Він був одним із найвидатніших політично-революційних діячів України, якого замордували німецькі нацисти в концентраційному таборі Саксенґавзен в червні 1944 року.

Основним завданням новоствореного архіву є збирання джерельних матеріялів, що відносяться до життя, діяльности і творчости О. Кандиби-Ольжича. Слід відмітити, що К. Лазор уже передала до архіву важливі джерельні матеріяли, які відносяться до наукової діяльности О. Кандиби. Для розпрацьовання докладнішого пляну організації архівного фонду О. Кандиби-Ольжича при УІТ покликано до життя тимчасову дорадчу комісію в такому складі: д-р Марко Антонович, д-р Любомир Винар, д-р Олеkсандер Домбровський, К. Лазор і д-р Дмитро Штогрин. Згодом плянується покликати до життя сталу кураторію архіву О. Кандиби-Ольжича, як дорадче тіло при УІТ.

Вже тепер намічено такі частини архіву: друковані і недруковані праці д-ра О. Кандиби (наукові, поезія, популярно-наукові, публіцистичні праці, рецензії і інші матеріяли); матеріяли про родину д-ра О. Кандиби.— особисті або родинні джерела; архівні матеріяли установ, з якими О. Кандиби був пов'язаний; листування — епістолярна спадщина (листи О. Кандиби і про нього його знайомих і співробітників); друковані і недруковані матеріяли про д-ра О. Кандибу, які відносяться до його життя, діяльности і творчости (наукові дослідження, спогади, публіцистичні статті і інші матеріяли); ілюстративний матеріял (фотографії, рисунки і інші графічні матеріяли).

У зв'язку з організацією архіву, проситься колишніх знайомих, приятелів і співробітників д-ра О. Кандиби надсилати друковані і недруковані матеріяли, які відносяться до діяльности і творчости О. Кандиби, зокрема спогади з різних періодів його життя в Празі, Карпатській Україні, Галичині, Великій Україні, Америці і інших країнах, де він проводив свою діяльність. Тематично ці матеріяли охоплюють наукову, суспільно-громадську, культурницьку, політичну і революційну діяльність д-ра О. Кандиби. Також важливі матеріяли, які відносяться до його молодости і студентських часів, а також до його співпраці з різними установами і поодинокими людьми. Слід згадати, що в найновішому числі „Українського Історика" друкуються важливі архівні матеріяли, включно з єдиною досі віднайденою автобіографією д-ра О. Кандиби з 1930 року.

Матеріяли слід надсилати на такі адреси: в Америці: Ukrainian Historical Ass'n Kandyba Archives P.O.Box 312, Kent., Ohio, 44240; в Канаді: Ukrainian Historical Ass'n Kandyba Archives 3804 Oxford Ave., Montreal, Que. H4A 2Y2, Canada.

Архівні матеріяли слід надсилати порученою поштою. Плянується також у відносно короткому часі видати опис цих матеріялів, які вже знаходяться в Архіві О. Кандиби-Ольжича при УІТ.

ЗБОРИ КРЕДИТІВКИ В ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н.Дж. — Дирекція Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" і Управа Товариства „Самопоміч" в Пассейку повідомляють все своє членство, що Річні загальні збори відбудуться в неділю, 23-го лютого ц.р., о годині 4-ій по полудні тут в залі Української Централі, при 240 Говп авеню.

ЗАЯВА

ЗАКОРДОННОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА УГВР ПРОТИ ЗНЕСЛАВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ

1. Нюйоркський тижневик „Вілледж Войс" з 11-го лютого 1986 року надрукував статтю, автор якої Джо Конасон висунув велику кількість перекручених, необґрунтованих і наклепницьких закидів на адресу Миколи Лебедя, Організації Українських Націоналістів і всього організованого українського революційно-визвольного руху. Зокрема М. Лебедя та ОУН обвинувачують в коляборантстві з нацистами, фашизмі, тероризмі й антисемітизмі. Посилаючися на статтю вищезгаданого тижневика, такі обвинувачення повторили в своїх повідомленнях також газети „Ню Йорк Таймс" і „Ню Йорк Пост" з 6-го лютого ц.р.

2. Згадані обвинувачення є суцільним наклепом на М. Лебедя, ОУН і весь український визвольний рух. Про це свідчать такі відомі історичні факти:

а. Лебедь не був німецьким і не є нічиїм іншим коляборантом. Як і інші члени ОУН, він усе своє життя присвятив боротьбі за державну незалежність України. Від половини липня 1941 року до травня 1943 року він керував підпільною боротьбою ОУН проти німецьких окупантів. 4-го жовтня 1941 року, отже на самому початку німецької окупації України, ґестапо розіслало до своїх відділів на окупованих німцями теренах тайний гончий лист із дорученням заарештувати Лебедя. М. Лебедь був співорганізатором Української Повстанської Армії та Української Головної Визвольної Ради, які вели боротьбу проти німецьких і комуністичних поневолювачів. У 1944 році його призначено генеральним секретарем закордонних справ УГВР. Його дружину, півторарічну дочку, тещу та її родичів ув'язнили в німецькому концентраційному таборі Равесбрюк.

б. 15-го вересня 1941 року нацисти провели в Україні та на інших окупованих теренах масові арешти членів ОУН і ув'язнили їх здебільшого аж до кінця війни в концентраційних таборах Авшвіц, Дахав, Саксенгавзен, Берґен-Бельзен та інших, де частина з них загинула. В Авшвіці нацисти вбили двох братів Степана Бандери, тодішнього провідника ОУН.

в. Названі в статті Конасона два інші провідні діячі ОУН С. Бандера та Ярослав Стецько, були впродовж німецької окупації України в ув'язненні в концентраційному таборі Саксенгавзен за те, що вони відмовилися скасувати проголошення відновлення державної самостійности України у Львові 30-го червня 1941 року.

г. ОУН не була фашистською організацією. Відомо, що її початки сягають до Української Військової Організації, яка постала в 1920 році, коли не існувало ні фашистського, ні націонал-соціялістичного режиму. Утворена у 1929 році як революційна організація ОУН, мала в своїй програмі елементи авторитаризму, але вона ніколи не проповідувала расизму, людиноненависництва чи антисемітизму. Вже в квітні 1942 року в умовах підпільної протинімецької боротьби, ОУН на своїй Другій Конференції засудила „тоталітарну, комуністичну, націонал-соціялістичну" системи та „німецьку концепцію т. зв. нової Европи". В серпні 1943 року на III Великому Зборі ОУН схвалила демократичну програму, яка гарантувала рівні права всім громадянам України, незалежно від національности, раси чи релігії. На таких самих принципах побудовано УПА та УГВР. Водночас ОУН як революційна організація, що боролася проти поневолювачів свого народу, поборювала всіх вислужників окупантів України чи то українського, чи неукраїнського роду. Під тим оглядом ОУН не відрізнялася від революційних

(Закінчення на стор. 4)

Відбувся XXУІІ з'їзд комуністичної партії України

Київ. — В тижні від 6-го до 8-го лютого ц.р., тут відбувся XXУІІ з'їзд комуністичної партії України, на якому було „обрано" нові керівні органи: Політбюро, Центральний Комітет і Ревізійну комісію. Головні промови під час відкриття і закриття з'їзду виголосив перший секретар Володимир Щербицький, який порушив цілий ряд існуючих проблем, зокрема в економіці, бо політичними справами і справами оборони займається з'їзд комуністичної партії Совєтського Союзу, який розпічне свою роботу, 24-го лютого.

Делеґати обговорили також проєкт „основних напрямів економічного і соціяльного розвитку СССР на 1986-1990 роки і на період до 2000 року", — пише газета „Радянська Україна", орган ЦК комуністичної партії України, Верховної Ради і Ради Міністрів УССР.

В суботу, 8-го лютого, відбувся пленум ЦК, обраного XXУІІ з'їздом, який обрав Політбюро в складі, крім В. Щербицького ще І.О. Герасимов, Ю.Н. Єльченко, Є.В. Качаловський, Б.В. Качура, О.П. Ляшко, В.П. Миронов, І.О. Мозговий, В.О.Сологуб, О.А.Титаренко, В.С.Шевченко, В. Ф. Добрик, В.А. Івашко, Ю.П.Коломієць, В.Д. Крючков, В.А.Масол, С.Н. Муха, Я. П.Погребняк.

Не зважаючи на загальнонизький рівень життя совєтських громадян, XXУІІ з'їзд компартії України заявляє, що „винесений на всенародне обговорення проєкт основних напрямів економічного і соціяльного розвитку СССР" від тепер і аж до 2000 року (нова програма Міхаїла Ґорбачова) „є надзвичайно важливим політичним документом, в якому знайшла практичне втілення висунута компартією концепція прискорення соціяльно-економічного розвитку країни". Очевидно київські васали запевнили лідерів СССР в Кремлі, що Українська ССР зробить усе необхідне для здійснення висунутих партією плянів комуністичного будівництва „в нашій країні", тобто в СССР.

Газети помістили також поіменний список членів Центрального Комітету компартії України, кандидатів в члени ЦК і склад Ревізійної комісії.

Сенат ратифікував угоду щодо ґеноциду

Вашінґтон. — У середу, 19-го лютого ц.р., Сенат ЗСА, голосами 83 за і 11 проти, ратифікував угоду Об'єднаних Націй в питаннях ґеноциду.

Цю конвенцію прийняли ОН ще в грудні 1948 року і її раніше ратифікували законодавчі тіла 90 країн, включно з Совєтським Союзом.

В Сенаті ЗСА ця угода була кісткою незгоди на протязі 37 років, від часу внесення її президентом Гаррі Труманом в червні 1949 року. Навіть в середу сен. Стівен Симмс, республіканець з Айдаго, старався заблькувати ратифікацію цього пакту, але Сенат відкинув його пропозицію. Проти угоди постійно виступали консервативні сенатори, які побоювались, що інші держави — В'єтнам, Північна Корея — зможуть обвинувачувати ЗСА у ґеноциді.

Угоду підтримував президент Роналд Реґен, а в Сенаті головним промотором її ратифікації був сен. Вілліям Проксмаєр, демократ з Висkансину.

СЕНАТОРИ ЗАСУДЖУЮТЬ ПЕРЕБІГ ВИБОРІВ У ФІЛІППІНАХ

Вашінгтон. — В Конгресі ЗСА наростає незадоволення перебігом і вислідом президентських виборів у Філіппінах, які в результаті пофальшування бальотів і перераховування голосів крайовою асамблеєю, більшість в якій становлять прихильники президента Фердінанда Маркоса, створили ситуацію напруги, потоптали усі принципи демократії в тій країні і поставили під загрозу американську присутність на двох великих базах.

У середу, 19-го лютого ц.р., Сенат голосами 85 до дев'ять прийняв незобов'язуючу покищо Уряд президента Роналда Регена резолюцію, яка закликає Адміністрацію припинити всяку економічну допомогу для Філіппін і застановитися над перенесенням американських баз з філіппінської території до іншої країни, якщо Ф. Маркос не зрезиґнує з посту президента, або принаймні не погодиться на двопартійну систему, тобто включення опозиційних партій до керівництва державою.

Сенатори, які голосували за резолюцією підкреслювали, що фальшування виборів у Філіппінах таке наявне і підтверджене багатьма свідками-спостерігачами, між ними також представниками Конгресу ЗСА, що сьогодні тяжко повірити, що Ф. Маркос прийшов знову до влади. Жадний із сенаторів, навіть ті, які голосували проти прийняття резолюції, не обороняв Маркоса, бо атмосфера в Сенаті була така напружена, що жадні аргументи в користь філіппінського президента не поділяли б на законодавців. Єдиним аргументом, який ще діє успокоюючо на декого із сенаторів, це заклик державного секретаря Джорджа Шулца, що Конгрес повинен зачекати на висліди місії спеціяльного амбасадора Филипа Габіба, який перебуває тепер у Філіппінах і веде там переговори з Ф. Маркосом і його найближчими співробітниками та з Коразон Акіно і лідерами опозиційних партій, а також церковними достойниками.

Сенатор Едвард Кеннеді, демократ з Массачусетс заявив, що голосування над незобов'язуючою резолюцією показує, що більшість членів Сенату, демократів і республіканців, переконані в тому, що вибори були пофальшовані, що ситуація у Філіппінах є поганою, а може навіть небезпечною і що президент Ф. Маркос втративши цілком свій авторитет в народі, повинен уступити.

Подібна думка панує також серед багатьох членів кабінету Р. Регена, доказом чого є заява Дж. Шулца, у якій він признає, що вибори були пофальшовані, а прихильники Маркоса стосували крім того фізичний терор проти опозиції.

В Палаті Репрезентантів працюють тепер над прийняттям законопроєкту,який заборонить Урядові надавати всяку військову і економічну допомогу для Філіппін поки Маркос є при владі.

Менор Джуніор коледж має нового капеляна

Дженкінтавн, Па. — Президент Менор Джуніор коледжу, сестра Марія Кекилія, проголосила призначення нового капеляна коледжу о. Йосифа Болла. Його призначив на цей пост Архиєпископ.

Отець Й. Болл.

Дотепер о. Болл був парахом в церкві Преображення Господнього у Кларкс Саммит, Па. О. Болл одержав диплом бакалавра із Голі Апостол коледжу, який спеціялізується у приготуванні до священства. Свої студії продовжував в коледжі св. Марії в Балтиморі і в семінарії свв. Кирила і Методія в Піттсбурґу, де в 1979 році став дияконом. О. Болл став священиком візантійського обряду в 1981 році в катедрі св. Архангела Михаїла в Пассейку, Н.Дж.

Відбудеться виставка писанок в Українському Музеї

Ню Йорк (УМ). — В суботу, 8-го березня ц.р., тут в Українському Музеї відкривається щорічна виставка писанок з колекції Музею. Протягом восьми років колекція так збагатилася, що тепер має понад 500 писанок.

Писання писанок є одною з найдавніших форм українського народного мистецтва. Ця традиція походить з дохристиянських обрядів пов'язаних з приходом весни.

Яйце — це символ життя і воно було талісманом для всіх давніх народів. Вони вірили, що магічні орнаменти, якими розписували писанку, мали чародійну силу берегти від зла і приносити щастя та добро. Християнські часи пов'язали писанку зі звичаями Великодня. Християнство принесло нові символи, як от риби, церкви і хрести.

Виставку можна оглядати від середи до неділі від год. 1-ої до 5-ої по полудні. Музей буде закритий на Великдень (4-го травня).

У зв'язку з виставкою, заплановано в Українському Музеї зайняття з писання для дітей і дорослих. Вчитимуть досвідчені писанкарки, вживаючи до цього яйця, кістку і різні фарби.

Зайняття для дітей (від 12 до 16 років) відбудуться в суботу, 22-го березня і в суботу, 12-го квітня, від 10 до 12 год. ранку і від 1:30 до 4:30 год. по полудні. Зайняття для дітей безплатні.

Зайняття для дорослих і родин відбудуться в суботи, 15-го березня і 5-го квітня, і в неділі, 16-го і 23-го березня, і 6-го і 13-го квітня від 9:30 до 12:30 год. ранку і від 1:30 до 4:30 год. по полудні. Оплата за кожне зайняття 10 дол., пенсіонери і студенти від 16 років — 8.50 дол., члени Музею — 8 дол.

Курсанти одержать весь потрібний матеріял.

Участь в зайняттях тільки за попереднім зголошенням на число телефону: (212) 228-0110

В суботи, 2-го березня і 6-го квітня від 1-ої до 5-ої год. по полудні, відбудуться покази писанок, які проведуть досвідчені писанкарки. Також буде показаний фільм Славка Новицького „Писанка". Вступ — 2.50 дол., члени Музею, пенсіонери і студенти 2 дол., діти до 12 років безплатно.

Оплата зайнять і показів писання писанок включає вступ до Музею.

В ПОШАНІ ГЕРОЇНЬ

Ірвінгтон, Н. Дж. — Об'єднання Жінок ОЧСУ Відділ в Нюарку-Ірвінгтоні, Н. Дж., влаштовує свято в пошану української жінки — героїні, яке відбудеться в неділю, 23-го лютого ц.р., о годині 4-ій по полудні, тут в залі Українського Народного Дому, при 140 Проспект аве. В програмі свята участь беруть мгр Ліна Андрієнко-Данчук, ансамбль бандуристів „Гомін" і молодь.

В Пармі влатшовують Вишивані вечорниці

Парма, Огайо. — Рідна Школа ім. Т.Г.Шевченка при українській православній катедрі св. Володимира в Пармі влаштовує Вишивані вечорниці — показ історичного одягу українки, який відбудеться в суботу, 1-го березня ц.р., тут в залі катедри, при 3425 Маріонкліф Драйв.

Товариська зустріч почнеться о год. 5:30 вечора, вечеря о год. 6:30, концерт о год. 7:30, а забава о год. 9-ій. В програму включені: показ історичного одягу, під керівництвом 64-го Відділу СУА, з Ню Йорку, сольспів маестра Якова Сідельника з акомпаньяментом Ліди Остапович, танцювальний гурток під керівництвом Давида Возняка, оркестра „Ромен" під керівництвом Олега Палащенка. Керівником вечора буде Люся Комічак.

Кошт квитків 13 дол. від дорослих, 6 дол. від молоді до 18 року. Квитки можна набути телефонуючи на слідуючі числа: Г. Норка 582-0784, М. Сулим 885-4938, Т. Погуляй 277-4907 (Лорейн). Столи слід замовляти, телефонуючи на число В. Федченка 884-6974.

КРЕДИТІВКА В БАВНД БРУКУ

С. Бавнд Брук, Н. Дж. — Загальні річні збори Української Кредитівки св. Андрія відбудуться в неділю, 2-го березня ц.р., о год. 1-ій по полудні тут в залі церкви св. Андрія.

У СВІТІ

СОТНІ ІЗРАЇЛЬСЬКИХ вояків продовжують розшуки за двома захопленими вояками, що їх під час засідки захопили в полон ливанські шіїти. В цій операції розшуків беруть участь також літаки, головно гелікоптери і прибережні патрульні човни. Покищо немає слідів пропавших вояків, але шіїти призналися, що вони живі і здорові і перебувають у засекреченій місцевості. Операція ізраїльтян викликала протести і незадоволення в багатьох арабських країнах, зокрема в Ливані і Сирії.

ЄПИСКОП ДЕЗМОНД ТУТУ з Південно-Африканської Республіки намагається недопустити до чергового кровопролиття між чорними демонстрантами і сильно озброєними частинами поліції та війська в місцевості Александра біля Йоганнесбургу. На протязі минулих трьох днів там загинуло 19 чорних африканців, один білий поліціянт і кілька осіб з мішаної раси. Єпископ Туту вживає свого авторитету, щоб заспокоїти розбурхану хвилю протестів, здаючи собі справу чим може закінчитися конфронтація товпи з військом і поліцією.

ПРЕЗИДЕНТ СИРІЇ Гафез аль-Ассад заявив кореспондентам, що він у переговорах з президентом Франції Франсуа Міттераном досягнув порозуміння на підставі якого ливанські мусулмани-шіїти звільнять з полону усіх французьких громадян. Цю інформацію, чи зглядно інтерв'ю президента Ассада, опублікувала французька газета „Ліберасіон", але пересічний громадянин Франції з інтерв'ю нічого не довідується, а саме коли будуть звільнені шість французів і за яку ціну. Із самого інтерв'ю тяжко зорієнтуватися, які концесії зробили представники Франції і чи ці концесії не йдуть в розріз із загальними західніми інтересами на Близькому Сході.

ІРАН ПЕРЕВІЗ 38 своїх вояків до европейських клінік на лікування після поранення на іргансько-іракському фронті хемічною зброєю, як твердять іранські чинники. Деякі з поранених вояків — це діти нижче 18-го року життя. Ірак, очевидно, заперечує твердження Ірану про хемічну зброю і називає це „пропаґандивною вигадкою" прихильників аятолли Хомейні. Медичні спеціялісти в Льозанні заявили, що іранські вояки попечені спеціяльною речовиною, походження якої вони ще не змогли встановити.

У ЛІСБОНІ, ПОРТУГАЛІЯ, вибухла бомба на посілості американської амбасади. Бомбу було приміщено в одному з автомобілів одного з урядовців амбасади і поліція тепер досліджує чи бомба була призначена для виконання атентату над особою, чи мала за завдання викликати паніку в амбасаді. Бомба, вибухла коли нікого в автомобілі не було. Вона знищила автомобіль, спричинила льокальну пожежу, яку скоро погасили робітники, і насторожила усіх працюючих осіб в амбасаді. Державний секретар ЗСА Джордж Шулц заявив кореспондентам, що він вже раніше перестерігав перед можливими актами терору проти амбасад ЗСА і він все ще вважає, що Адміністрація президента Роналда Реґена повинна виділити більші фонди для забезпечення амбасад за кордоном.

В АМЕРИЦІ

ЛІДЕР ДЕМОКРАТИЧНОЇ меншости в Сенаті Роберт Бирд сказав репортерам, що на Філіппінах повинні відбутися нові вибори, бо президент Фердінанд Маркос пофальшував підсумки виборів 7-го лютого. Відповідаючи на запитання про американську допомогу Філіппінам, Р. Бирд сказав, що військова допомога повинна бути зменшена і надання її треба відкласти, як треба відкласти і надання економічної допомоги. Бирд висловився незадовго перед відновленням праці Сенату. Він та інші американські законодавці переконували президента Роналда Реґена відмовитися від допомоги урядові Ф. Маркоса на тій підставі, що вибори, в яких переміг Маркос, не відбулися в дусі демократії і були пофальшовані.

В АМЕРИКАНСЬКИХ ляболаторіях закінчилося дослідження „шпигунського порошка", що його КГБ вживало проти американських дипломатів у Москві, щоб дізнаватися про їх поїздки і особисті контакти. Дослідження порошка тривало п'ять місяців. Недавно Державний департамент видав комунікат, в якому сказано, що порошок не є шкідливим для здоров'я людей. Однак амбасадор ЗСА в Москві Артур Гартман заявив, що застосування порошка в будь-якому випадку є порушенням міжнародного права і повідомив, що амбасаді СССР у Вашінґтоні був висловлений офіційний протест.

УРЯД В'ЄТНАМУ, який досі заперечував, що в країні залишилися американці, визнав нарешті, що „живі американці все ще можуть бути тут". На зустрічі в Ганої з делеґацією американських конгресменів, яку очолював республіканець з Ню Йорку Джералд Соломон, заступник міністра закордонних справ В'єтнаму Гоан Біч Сон сказав: „Ми нікого не тримаємо у полоні, але ми не заперечуємо, що деякі американці добровільно залишилися тут і вільно живуть в нашій країні. Однак уряд нічого не знає про місця їхнього перебування".

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції, директор Крайового управління аеронавтики і дослідження космосу (НАСА) Вілліям Ґрем сказав, що вчительці з містечка Мак Колл, Айдаго, Барбарі Морган надана можливість полетіти в міжпростірному кораблі. НАСА вважає, що вчитель повинен бути першою цивільною особою, яка підніметься в космос. Б. Морган була серед 11.000 вчителів, які виборювали право бути в складі залоги міжпростірного корабля. В цьому конкурсі Б. Морган зайняла друге місце. Директор НАСА не повідомив, коли відбудеться полет, але сказав, що Барбара Морган є першою, якій буде запропоновано летіти". Все залежить від особистої згоди астронавтки-вчительки.

УРЯД ЗСА ВИРІШИВ не допускати вчених і студентів зі Совєтського Союзу і комуністичних країн, які відвідують Америку, до праці на компюторах нового виробництва. Університети і коледжі погодилися з рішенням Адміністрації Р. Реґена, хоч і висловили незадоволення „обмеженням академічних свобід". „Совєтські вчені зв'язані з КГБ або з військовою розвідкою, тому ми виступаємо проти того, щоб їх допустити до наших модерних компюторів", - сказав заступник асистента секретаря Департаменту оборони Стів Браєн.

КЕРІВНИКИ АРАБСЬКО—американського інституту надіслали протест федеральної Комісії громадянських прав, в якому вимагають розслідування „жахливої, расистської кампанії антисемітського типу" проти американців арабського походження. На зустрічі з репортерами керівники інституту обвинуватили президента Р. Реґена, засоби масової інформації і жидівські організації в тому, що вони займаються дискримінацією американців арабського походження, називаючи їх терористами. „Ми не терористи, ми не підтримуємо тероризм", — сказав на пресовій конференції директор арабсько-американського інституту Джеймс Зоґбі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Піррова перемога Маркоса

Філіппінський президент Фердинанд Маркос належить до того типу осіб, які, дірвавшися до влади, вважають, що вона належить їм до кінця життя. І тому, ставши президентом країни, яка охоплює кругло 55 мільйонів населення, вже тому 21 рік, в минулому тижні — під натиском збоку Америки — погодився на нові вибори. Однаково всі філіппінці, як зорієнтовані у тамошніх відносинах чужинці згори заповідали, що Маркос „виграє" вибори, бо маючи у своїх руках військо, поліцію і цілий державний апарат не допустить, щоб вибори були дійсно чистими і могли закінчити його панування. Він уже раз проголосив був воєнний стан у боротьбі проти опозиції, сам собі продовжив каденцію, надав був своїй дружині спеціяльні права члена уряду. Але як усі диктатори у всесвітній історії, перетягнув струну зааранжувавши вбивство лідера опозиції Беніньо Акіно, коли той вернувся з добровільної еміґрації в квітні 1983 року до батьківщини. Вдова по вбитому перейняла провід опозиції і здобула собі величезну популярність. Всі об'єктивні обсерватори отих виборів з-перед кількох днів твердять, що коли б не було яскравих виборчих шахрайств, бо Коразон Акіно напевно була б вибори виграла. Програла формально, коли слухняна Маркосові більшість давнього парляменту признала йому виборчу перемогу.

Але ті вибори і їх формальний вислід знайшли такий голосний і неґативний для Маркоса відгук у самих Філіппінах і за кордоном, що за голосами всіх радіо-телевізійних коментаторів Фердинанд Маркос виграв формально, але по суті програв. Бо за виборчі зловживання наатаврував його президент Реґен, наатаврувала Маркоса двопартійна конґресова делеґація, яка полетіла була до Філіппін в ролі обсерваторів, виступив проти Маркоса місцевий католицький архиєпископ-примас і підтримав того владику Папа, врешті у протесті проти „перемоги" Маркоса відбулася на велетенському майдані у столиці Філіппін Манілі стотисячна демонстрація, найбільша, яку бачила та країна.

Президент Реґен, який спершу зберігав ніби невтральність супроти виборів, згодом признав, що вибори були пофальшовані. Але, маючи на Філіппінах дві військові бази, Америка не може з легкої руки зірвати з тамошнім, хоч як поганим, правлінням. Тому Президент вислав туди одного з найзручніших американських дипломатів, знавця далекосхідніх відносин, Філіпа Габіба для переговорів. Той — вірогідно — впливає на Маркоса, щоби створити уряд національної єдности з притягненням до влади також членів опозиції. Справа, очевидячки, буде ще довго тягнутися. Америці, як і всім філіппінським патріотам, залежить на тому, щоб на розгрі між Маркосом і Акіно не виграли комуністи, себто, щоби не настав там такий хаос, що його зможе використати сильна комуністична партія, яка постала в реакції на драконські методи правління Маркоса. Тому не йдеться про зміну осіб, а про збереження і закріплення демократії, як найкращого ґаранта проти зазіхань комуністів.

Жадоба влади й утотожнювання персональної амбіції з інтересами батьківщини — вже не раз ставали нещастям країн і народів. Громадська думка і міжнародна опінія — це ніби абстрактні поняття, проте насправді дуже й дуже реальні чинники, коли йдеться про відносини в країні та стабільність влади. Безскрупульні методи влади Маркоса породили комунізм і довели край над пропасть господарської руїни та над берег хаосу. В американському Конґресі настрої такі ворожі Маркосові, що Конґрес ледве-чи схвалить дальшу фінансову допомогу Філіппінам. Маркос погрожує, що у такому випадку він негайно виповів би Америці тамошні бази. Але чи Маркос може ще взагалі погрожувати і шантажувати американську великодержаву, втративши довір'я власного народу? — це ще велике питання.

Цікава міжнародна проблема і цікава гра. Її наслідок напевно відіб'ється в інших частинах світу і в інших країнах, також загрожених комунізмом. За всіма голосами — керівні американські державні кола здають собі з цього справу і не допустять до прогри.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР в Римі Антоніо Маріні заявив на процесі проти змовників на життя Папи Івана Павла II, що Муса Седар Селебі допомагав і фінансував підготову до атентату на Папу і тому він повинен бути засуджений на досмертну тюрму. Маріні також заявив, що він вимагатиме також доживотної тюрми для втікача турка Ораля Келіка й іншого турка Омера Беджі, який займався перепачкуваням зброї до Італії, якою опісля там користувалися терористи. Прокуратура покищо не зайняла становища до трьох болгарських громадян, очолюваних Серґеєм І. Антоновим, колишнім керівником бюра болгарської летунської компанії в Римі і, як загально припускають, аґентом болгарської розвідки і КҐБ.

Олександер Татомир

НА ЗАХИСТ ТИСЯЧОРІЧЧЯ ХРИЩЕННЯ УКРАЇНИ

II.

Паріярх Мирослав, щоб дати правильну відповідь на питання поставлене в заголовку своєї праці, сягає до старинних історичних джерел, до Літописів і численних книг з XVIII сторіччя, які генетично пов'язують козацьких гетьманів з київськими князями. На основі цих джерел він стверджує, що в 988 року була охрещена в Києві Україна, а не Росія, яка тоді ще не існувала. А далі пише: „Київське християнство є ясно здефініованим академічним концептом. Воно є сумішкою східнього і західнього християнства, базованого на передхристиянській культурі Русі-України, яка причинилася до сформовання відмінного духового характеру українського народу, що розвинув свою окрему ідентичність перед кінцем XI ст." Автор цитує відомого російського історика Федотова, який каже:

„Київське християнство було найкращим прикладом практикування християнського навчання в цілому світі... Немає тяглости між християнством Русі і християнством Москви, яке було зовсім інше, навіть протилежне до київського".

Український нарід завжди боровся за ідентичність своєї Церкви та за державну незалежність. У періодах упадку державности Церква репрезентувала цілу націю. Від XIV - XVII сторіч Україна була частиною польсько-литовсько-українського коммонвелту. Згодом постала незалежна козацька держава, яку після упадку відновлено в 1917 році, і знову після поневолення проголошено самостійність України 1941 року. Тоді за свою державність наш нарід провадив війну на два фронти — проти нацистичної Німеччини і комуністичної Росії — стверджує Патріярх Мирослав.

Церковні історики погоджуються, що до XV сторіччя українська Церква не настоювала на офіційному зірванні зв'язків з Римом, хоч була відчужена, як частина Східньої Церкви. В часі Фльорентійської Унії 1439 року вона на недовгий час тісніше об'єдналася з Ватиканом. Коли турки зайняли Царгород в 1453 році знову припинилися зв'язки з Заходом. Проти релігійної єдности Сходу й Заходу рішуче була Москва.

Автор дбайливо аналізує початки українського народу та християнства в Україні й наголошує, що „Помилкою є вважати Київську державу місцем народження Росії ... Московське князівство вийшло на кон східноевропейської історії щойно в XVI ст.... Московщина і її мешканці є дійсними попередниками сьогоднішньої Росії".

Переслідування Українських Церков

У дальшій частині праці Патріярх Мирослав наголошує, що Російська Православна Церква завжди була знаряддям московського імперіялізму. Про це поза залізною куртиною писав так о. Г. Будзінський: „Російська Церква служила бандитському імперіялізмові російських царів... Російська церковна влада жорстоко переслідувала українську націю... З диким фанатизмом старалася знищити українську мову. Українці примусово втягали в православ'я не православні, але послідовники безбожної секти воюючих атеїстів..."

Черговим розділам автор дає такі заголовки: „Царі беруть під контролю Православну Церкву Москви", „Створення московського Патріярхату", „Російські володарі вживають Православну Церкву до осягнення політичних цілей", „Прилучення Східної України", „Прилучення Західної України і Білорусі", Прилучення Галичини і Карпатської України".

В останніх трьох розділах є поміщений жахливий опис нищення Уніятської Церкви на українських землях, загарбаних Москвою. Апостольська Столиця в 1842 році видала латинською, французькою та італійською мовами Білу Книгу мучеництва Української Католицької Церкви, а Папа Пій IX в окремій енцикліці гостро засудив жорстоке переслідування українських католиків у російській імперії. В з'язку з підчиненням нашої Церкви в Галичині у 1946 році, а на Карпатській Україні в 1949 році, московському Патріярхові автор містить потрясаючу статистику арештів, депортацій і мордів українського духовенства, монахів і монахинь та вірних.

Патріярх кінчає свою працю завагою: „Багато сенаторів і конґресменів виголошує промови, а ґубернаторів складає декляpації про поневолені народи, але самих слів замало, щоб зупинити дальшу комуністичну агресію, яка вже заторкнула Північну й Південну Америку. Треба негайної та ефективної дії, аби американський континент не став найближчою жертвою у великому числі поневолених народів".

• • •

Незрівняна документальна праця Патріярха Мирослава заслуговує на те, щоб перевидати її в десятках тисяч примірників і розіслати їх до компетентних чинників ЗСА і вільного світу. Вона повинна найтися в руках кожного українця, якому ще дороге гасло „Бог і Батьківщина", що за нього склали ґекатомби жертв найкращі сини та дочки українського народу.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Таїса Богданська

Музичними стежками

(Юрій Оранський)

Вшанування визначних діячів української культури, які живуть на території Філядельфії ввійшло в програму 43-го Відділу СУА. 23-го листопада 1985 року у залі УОКЦентру 43-ий Відділ разом з Українським Музичним Інститутом влаштував святочний вечір в пошану Юрія Оранського, професора УМІ, диригента, композитора, музиколога, який за останніх 30 років вклав величезну працю для піднесення музично-культурного життя української громади у Філядельфії.

Вечір названо „Музичними стежками" і ця назва дуже підходить до всесторонньої діяльности Ю. Оранського. Бо ж шляхи є прочищені, широкі, вигідні, але стежки не протоптані, невідомі і часто зовсім нові, які Ю. Оранський вибирав сміливо, завзято, задивлений у остаточне досягнення, в певний успіх, який могла дати його послідовна, муравлина праця.

Вечір відкрила голова 43-го Відділу СУА Аня Максимович, вітаючи численно зібрану публіку та гостей-колеґ Оранського, які з'їхались з Нюарку, Ірвінґтону, Кренфорду, Честеру і Трентону, щоб разом з ним пережити ці незабутні для нього хвилини.

Програмою приємно вела імпрезова референтка Людмила Чайківська. Першою точкою програми була доповідь музиколога Романа Савицького п. н. „Музичними стежками". Незвичайно гарно, поетично схарактеризував Р. Савицький сильветку Юрія Оранського. З великою увагою слідкувала публіка за кожним словом прелеґента, а його мова плила, наче найкраща музика і розказувала казку про життя і працю талановитого диригента Юрія Миколаєвича. Довголітній керівник Відділу УМІ у Філядельфії і вчитель фортепіяну і теоретичних предметів, організатор і диригент дитячого і молодечого хору, оркестри, а потому праця над дитячими операми: „Пан Коцький" Лисенка, опера-сценка „Кікі" Миколи Фоменка, Український Мюзікал" О. Керч — Я. Ласовського „Дезя" та найбільш складна опера Василя Овчаренка „Лис Микита". Прем'єра цієї опери відбулася 18-го жовтня 1970 року в репрезентативній залі Академії Музики в Філядельфії, де приблизно 3,000 глядачів мало змогу побачити її. Зорганізування до „Лиса Микити" повної симфонічної оркестри (45 осіб) роз'їзди з цією оперою і вищезгаданими по більших містах Америки, та всюди прихильні рецензії, це ці великі досягнення Юрія Оранського.

Найновіша стежка у творчому житті Ю. Оранського — це „Альбом на екрані, стежка, що дотепер в українській громаді не ходжена. Щоб насвітлити якусь музичну постать Оранський поєднав сучасні прозірки-ілюстрації, стереозаписи, мистецьке читання і свої коментарі. Першою постаттю був Людкевич, потому Березовський, Леонтович, Володимир Грудин, Василь Овчаренко. Альбоми ставились з великим успіхом у всіх більших містах Америки та в Торонто, Канада.

Ю. Оранський має ще і незакінчені праці. Він працює над матеріялами про життя і творчість Миколи Фоменка, над ілюстрованим енциклопедичним покажчиком українських композиторів поза межами батьківщини та напевно ще снує пляни про нові ще не сходжені стежки музичного мистецтва.

Довготривалими оплесками дякувала публіка Р. Савицькому за таку цікаву доповідь, після якої союзянка Лукія Луців висвітлювала і пояснювала прозірки, як доповнення до щойно прослуханої розповіді.

Дві настроєві, в українському дусі написані композиції Оранського, а саме: Пісня Мар'яни з музики до „Казки старого млина" С. Черкасенка, та „Вітер з гаєм розмовляє" на слова Шевченка виконала сопрано Надія Оранська. Своїм з природи гарним, милозвучним голосом вона знайшла зразу контакт з публікою, співала свобідно, робила цікаві динамічні різниці при акомпаньяменті піяністки Дарії Гординської-Каранович.

Фраґменти з „Альбомів на екрані" цікаво подав слухачам Іван Праско. Катря Оранська-Петик сопрано, при глибокому акомпаньяменті Д. Гординської-Каранович ніжно відспівала Барвінського: „Колискову" та Шамо: „Три поради". Вона добре орудує своїм гарним голосом, має чітку дикцію і своєю інтерпретацією зацікавлює публіку.

Актор Володимир Шашаровський прочитав три твори, що своїм змістом підходили дуже до цього вечора: „Я чую пісню" — автор Петро Загул, „Слова дерев" та Святослава Каранського: „Пісня". Публіка сприймала твори з захопленням і дякувала артистові.

На закінчення виступили дружина і доня Юрія Оранського — Надія і Катря в дуетах. Овчаренко: Дует з опери „Лис Микита" і Лисенко: Дует з опери „Пан Коцький". Їхні голоси зливались так гарно, музикально і свобідно, що їхнім виконанням публіка щиро захоплювалась, до чого в великій мірі причинився субтельний акомпаньямент

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Я-ів

ПІДПІЛЬНІ ВИДАВНИЦТВА І ПРЕСА В ПОЛЬЩІ

В еміграційній польській пресі обговорюються справи, що відносяться до підпільної преси і видавництва у теперішній людовій Польщі. Тижневик „Ґв'язда Полярна" з 4-го січня ц.р. інформує читача про успіхи підпільного видавництва „Нова", яке на протязі десять місяців видало понад тридцять праць з накладом п'ятдесят тисяч примірників, як також розпочато продукцію „Авдіо" награнь і „Відео" фільмів. Підпільне видавництво „Нова" й інші нелеґальні видавництва продовжують свою нелегку працю, яка має повну підтримку свого державницько виробленого народу. Успіх їх є вислідом відданої праці робітників видавництва, які виконують цей труд з вірою, що вона йде в користь визвольної боротьби польського народу. Видавництво „Нова" й інші видавничі підприємства випускають у світ повісті, поважні наукові праці, переклади Ґрагама Ґріна і Вілліяма Стирона, як теж звідомлення з перетичних перемін, які мали місце в Щеціні.

На підставі інформацій членом дирекції „Нова", який не подав свого прізвища з оправданих причин, можна сказати, що єдиною проблемою видавництва були і є арешти серед сталих і тимчасових робітників. Треба підкреслити, що це заслужене видавництво є нелеґальне, і тому воно наражене не тільки на ліквідацію, але теж можуть бути наражені на довготермінові ув'язнення віддані працівники цього видавництва. „Нова", не зважаючи на переслідування зі сторони тайної поліції, зуміла координувати працю перекладачів, редакторів і друкарів, як також займалась продажею нелеґального накладу. Речник „Нови" уважає, що кожна видана книжка є новою перемогою підпільного видавництва, і твердить, що активістів, що виконують цю нелеґальну працю є досить багато, і тому відділам тайної поліції буде тяжко дати собі раду з ними. Вважає, що всі ці нелеґальні видавництва і підпільна преса є суспільно-політичним рухом, який стоїть на позиціях розв'язаної „Солідарности". На його думку, якщоб ми назвали „Нову" рухом, то підпільну пресу належало б назвати культурною „експльозією", яка перервала період державного монополю на відтинку інформації у державах комуністичних.

Він каже, що — „Нова" виховує сітку антикомуністичних працівників у цілій країні, як також піддержує вільну дискусію на суспільно-політичному і господарському відтинках. Цей активний патріот „Нови" інформує польських читачів на еміґрації про це, що кількість незалежних публікацій у Польщі перевищають значно такі самі публікації, які появляються у державах Східньої Европи. На підставі його інформацій, у Польщі працюють великі видавничі підприємства, які можуть похвалитися різнорідною, на високому рівні, видавничою працею. Почавши від чотиросторінкового тижневика, аж до сотиристасторінкової повісти, — від наукових квартальників аж до книжок для дітей з кольоровими ілюстраціями видаються цими підпільними видавництвами, які виконують першого значення завдання, що йде в користь визвольної справи польського народу. Цими підпільними підприємствами видаються підпільні підручники, енциклопедії, як також інформатори часописів, що мають індекси титулів, і скорочення змісту періодиків. Речник „Нови" каже, що в теперішньому пляні видавництва є видання шістдесят томів архівних матеріялів з часу шістнадцятьмісячного існування леґальної „Солідарности", як теж награння звукозаписних касет і „Відео" фільмів. Він також твердить, що в Польщі існує більше як тузен підпільних видавництв, які своїми публікаціями змушують урядову службу інформації до публічної дискусії на теми, які були обговорювані в нелеґальній пресі. Як приклад заінтересування державних чинників цими справами, може послужити праця, у якій інформується читача про дізнання колишніх комуністичних емеритованих провідників під провокативним титулом „Вони". Ця книжка дочекалася точного обговорення в урядових тижневиках, хоча її видало підпільне видавництво „Пшишлосьць". На думку речника „Нови", обговорення книжки державними чинниками, яка була видана підпільним видавництвом, збільшило значення підпільних видавництв і їхню ролю, як нового центру опозиції до уряду людової Польщі.

Публіцист і критик уряду Ярузельського Стефан Братковський заявив, що преса і видавництва є ворогами число один для уряду людової Польщі. Він каже, що легко зорганізувати протест, але трудніше є зорганізувати щоденну працю у підпільних видавництвах. На його думку, протест може бути неуспішний, однак у тих структурах є сила, що здібна змінити суспільство. Провідники підпільної „Солідарности" часто кладуть

(Закінчення на стор. 3)

Любов Коленська

ВИБАЧАЙТЕ, МИ ЛИШЕ ЛЮДИ...

III.

Але майже непомітно почало все мінятись, і Зоя навіть не спостерегла коли. Правда, іноді в розмовах вона завважувала раптову мовчанку, недоговорення якісь, прогалину в словах, що з кожним днем більшала, і погляди чомусь холодні наче... А потім цей самісінький гурт, що в праці оточував її так тісно і невідступно, — почав меншати. Звужувався він і малів.

А там... там прийшло таке, що й згадувати буде колись страшно, бо й несподівано це сталося — так, немов на стежці рівненькій обрив скельний зісувається на вас... Шукаючи за светром своїм у вбиральні, відділена лиш стінкою тонкою, Зоя почула:

— А мені не віриться, щоб там існувала така аморальність...

— Наталю, що ви?! Хіба ви не чули, як большевики можуть переінакшити найчистішу навіть душу; заплутають усе підступом, втягнуть, всмокчуть на дно, що й не зоглядишся коли.

— Чула я теж, що про Марка — це вигадки, що, либонь, не одружена вона...

— Та що ви... Адже Мар'яна?...

— А мені таки не віриться, хоч що кажіть, — це Мірин голос. — Вчепились ви тепер до неї та й годі, коли приїхала сюди, ви так її вітали?... Чого ж радіти було вам, що вирвалась вона із того страшного пекла?! Для мене Зоя — однаково — і досіль — чудова жінка!

— Та воно ніби, Міро, так... — відозвався чийсь чоловічий несміливий голос. — Але...

— Але вона, Павле, — це Наталя, — вічно лиш про Україну згадує, а ми тут і країна ця — ніби й досі зовсім їй чужі... Хай би поволі, поступово включувалась у наше життя. Їй це зовсім, либонь, нецікаво...

— Що ж ...Що про Харків свій згадує Зоя — це ще нічого, хай там... родинне її місто. Але чи ви завважили, що хоч вона начебто і не погоджується із совєтським режимом, а розхвалює, яке у них чудове товариське життя, яка дружба, як щовечора там збираються і співають... І люди там не зрадливі і добрі... Один за одним постоїть... І сердечні вони там і гостинні...

— А ви, звідтіля виїхавши, не згадували б друзів своїх і життя з ними разом... та й іноді — навіть оте, що було найгірше, з віддалі видавалося вам не таке то вже зле і погане... От звісно туга в Зої... — відозвався чийсь лагідний голос.

— Що й не кажіть, а я і їй і багатьом із тих, що звідтіля поприїжджали, ніяк не вірю. Пригадуєте, що не один сюди приїхав із цього „раю" із... особливим дорученням . А потім за рік чи за півроку ми так і довідувались про все, вичитавши таки з їхніх совєтських газет, що отакий то Матвій, Семен чи Зінаїда повернулися туди, осквернивши наше життя, наших людей. І важко мені самому збагнути ради чого вони це роблять, бо хіба не ради орденів отих...

— Мироне, хіба ви не знаєте, які обставини там... Як примушують до всього різними погрозами... Та й навіщо ви таке говорите! Та ж це рідкі випадки — один чи два... усього.

— А я теж їй не вірю... Муж її ніби на Колимі, а як сюди вона попала? Там же не пускають із ...доброго серця, — це знову різко обізвався Наталчин голос.

— Адже і газети про це писали, як це воно сталося... І Зоя сама розповідала що її просто викинули закордон, щоб не мутила там вод, аби перервати її зв'язки з її мужем та й щоб вона не допомагала Маркові навіть добрим словом... Недовіри ви які? А я подивляю її витривалість і ласкавість, і сердечности чудової такої як у неї — тут поміж нами ви не знайдете, — це Павло.

— А я таки зовсім їй не вірю, краще, щоб перейшла від нас на іншу працю. А то боїшся часом говорити... Ви знаєте, я маю там родину. — І голос чийсь замовк, здавалось, поза когось заховався...

— Та чого ви вчепились Зої? — я люблю її і її шаную. — Це знову лагідно встрянула Міра.

„І справді, чого вони вчепилися мене? Це навіть гірше, бо вказують вони на мене, начебто на якогось юду, — подумала вкрай вражена Зоя. — Щойно вчора, ніби килими пишні слали мені під ноги... общедрювали... розхвалювали під небеса, що я прекрасна мати, чудова людина... А тепер ніби прокаженою я стала... Де ж це зникли всі хвальби? Хіба від цього часу я аж так змінилася... Аж тепер прояснилося мені все — недоговорювання їхні, бокування... Я думала, що це тому, що перестала бути новиною для них. А ось воно як..."

Але Тетяні про це не згадувала, не жалілася, пішовши у спальну кімнату, лише потиху сплакнула, щоб, бува, Мар'яна не почула.

Від цього часу поміж нею і її давніми друзями ніби зависла льодова стіна. І хоча ворожнечі ніхто не проявляв до неї, але й тепла ні.

І може б усе гнітилось в собі так, як досіль, якби не те, що, коли вони обі вернулися додому і ще навіть в кімнати не зайшли, — Мар'янка розжалено припала до її рук і, схлипуючи, заговорила:

— Мамо, якби ти знала. Я не хотіла розказувати тобі і мовчала... Якби ти знала, мамо, як дошкулюють мені оці, що ти про них казала, що добрі вони люди, — як обходяться вони зі мною, нимов із бездомним цуценям... ні гірше ще... І все знаходять на мені якусь тінь: що як слід не поздоровляю їх, що кирпу гну, що, як звичай велить, не зроблю старшим я дорогу... Та й ще при цьому завжди додають, що, мабуть, трудно це, бо хто ж мене чи інших таких як я, навчить... Помовчавши трохи, Мар'янка знову заговорила:

— Досі я мовчала, тебе журити не хотіла. Та сьогодні вже не можу більше... Вчора, сама вже не пам'ятаю хто, але хтось сказав, що йому пропав полуденок... І уяви собі, що на мене вони вказали, що це я... полакомилась на нього! Я — вкрала, мамо?! Пригадуєш... яка не раз я була голодна, але ніколи не посягнула по чуже добро... Бо вчила ти, що гріх оце... правда, мамо?

— Правда, моя доню. — Замовкли обі. Пригорнулись сердешні, ніби гілки виноградної лози, що, в пошукуванні за сонцем, переплітаються своїми гілками.

Продовження буде.

Музичними...

(Закінчення зі стор. 2)

проф. Дарії Гординської-Каранович.

Зі зворушенням прочитувала проф. Анастазія Жилава надіслані привіти: від президента УМІ проф. Наталії Котович, та від колишніх учнів з далеко віддалених міст. Опісля А. Жилава попросила на сцену Юрія Оранського, де разом з молодою вчителькою Лесею Рудий вручили Ю. Оранському квіти і подарунки. Численна публіка зробила Оранському стоячі овації довготривалими і невмовкаючими оплесками вітали і дякували йому. Зворушений до сліз Юрій Оранський знову ж дякував всім за влаштування вечора в його честь.

На елеґантному прийнятті, за чаєм і солодким ще довго гуторили гості, вітались особисто з Ю. Оранським та виконавцями програми, а теж дякували невтомним союзянкам за такий вдалий і добре зорганізований вечір.

Пізно вночі вертались ми автами до Ню Джерзі, а в наших серцях було глибоке вдоволення і радість, що філядельфійці дали признання тому, — який себе всеціло поставив на службу українській музичній культурі.

В обороні Мирослава Медведя

Всім нам відома справа незавидної долі українського моряка Мирослава Медведя, який намагався втекти із совєтського корабля біля пристані у Ню Орлінс, щоб зажити вільним життям, що йому, на жаль, не пощастило.

В його обороні зразу стало багато наших адвокатів та представників різних організацій, які завзято обороняли М. Медведя, пробуючи всіх заходів, щоб залишити його на терені Америки. Між тими оборонцями був теж наш молодий українець із Фініксу, Арізона, Орест Єйна, якого прізвище чомусь не було згадане на сторінках української преси.

Орест Єйна, коли довідався про долю М. Медведя, зараз же зголосився безкоштовно рятувати і обороняти його як українець українця. Незважаючи на далеку віддаль і надмір своєї праці, поїхав до Ню Орлінс та разом із іншими правниками включився в оборону М. Медведя. На жаль, всі заходи бачити, говорити, чи з'єднати родину із М. Медведем виявились невдалими, бо з боку американських чинників, як іміграційного, стейтового чи Державного департаменту не було зрозуміння та негайного рішення.

Час минав, це використали совєтські власті і з Медведем зробили те, що хотіли. Від'їхав корабель із пристані, а з ним ще одна українська жертва. Яке страшне розчарування залишилось для наших правників-оборонців та для цілої української спільноти!

Чому не дати людині свобідну волю, щоб могла зажити вільним життям? Яка дальша доля М. Медведя? Чому американські державні чинники так байдуже поставились до цієї гуманної справи?

Ці й інші невиясненні питання залишились далі. З великим розчаруванням повернувся наш молодий адвокат Орест Єйна до Фініксу. На запрошення 3-го Відділу СУА О. Єйна зробив обширну доповідь на цю тему та закликав, щоб українське суспільство інтервенювало до державних чинників, конґресменів і сенаторів з вимогою прослідження справи М. Медведя та інших подібних випадів на майбутнє для тих осіб, які прохають азилю. Тому 3-ій Відділ СУА дякує Орестові Єйні за його віддану працю в обороні М. Медведя та що не пожалів часу поділитися з нами своїми враженнями.

Орест Єйна народився 13-го березня 1955 року в Рочестері, Ню Йорк, в родині свідомих українців Миколи і Анни Єйнів. Школу українознавства ім. Тараса Шевченка закінчив в Рочестері. Вищі студії закінчив у Джан Фішер коледжі, а правничі в Пуджент Савд університеті Такома, Вашінґтон.

До Фініксу приїхав у 1981 році. Два роки працював як оборонець. Свою власну адвокатську канцелярію відкрив у Фініксі в липні 1985 року. О. Єйна добре володіє українською мовою, свою національність гордо підкреслює серед американської публіки і є активний в українській громаді міста Фініксу. Тому українська громада радіє молодим українським професіоналістом Орестом Єйною. Бажаємо йому багато успіхів в його адвокатській ділянці, та щоб далі гідно обороняв українське ім'я.

Ольга Сливка

Підпільні...

(Закінчення зі стор. 2)

натиск на потребу культивування вільної дискусії, як теж вільний обіг інформацій, які є конечно потрібні для виконання спеціяльних завдань, заплянованих підпіллям. В останньому часі „Солідарність" видала 165-сторінкову книжку, в якій пишеться про господарську і політичну ситуацію в Польщі.

Велике значення має підпільна преса, за допомогою якої можна здобути правдиву публічну опінію, що є конечно потрібна для визвольної справи польського народу, — заявив активіст „Солідарности" Ян Онишкевич. Треба ствердити, що більшість видавництв були створені в часі леґальної „Солідарности", яким завдяки колишнім працівникам пощастило захопити влаштування видавництв. Десятки підземних газеток, що були роздавані по підприємствах як також по малих містах, були напочатку свого існування леґальними бюлетенами „Солідарности". У зв'язку з ліквідацією „Солідарности" в 1981 році наступає сильний спротив народу комуністичному режимові на всіх відтинках суспільно-політичного і господарського життя. Завдяки розподільній сітці, що була створена ще в часі леґальної „Солідарности", багато книжок, писем, звернень до народу, та інформативна література була розповсюджувана по всіх містах і селах Польщі. Підпільна преса визвольного руху дуже часто дістається у руки робітників селян і інтеліґенції сусідніх народів, інформуючи їх про визвольну боротьбу польського народу, зокрема боротьбу „Солідарности" та інших формацій визвольного руху. Поневолені народи Москвою, зокрема український нарід із зацікавленням спостерігають сучасну визвольну боротьбу польського народу, як теж їх ставлення до сусідніх народів, а зокрема до українського.

Можна ствердити на підставі фактів поданих підпільною літературою визвольного руху, що провідники підпільних організацій ставляться з великим заінтересуванням до справи покращання стосунків польсько-українських, і тому треба привітати таке ставлення, яке може стати великим кроком уперед у розбудові стосунків між сусідніми народами. Треба підкреслити, що підпільна преса і видавництва відіграють велику ролю у визвольній боротьбі польського народу, як теж допомагає у великій мірі до покращання сусідських взаємовідносин.

Враження про Аляску

Дорогі друзі! Даруйте, що не писала привітів з далекої Аляски, але захоплена красою цієї країни, рішила поділитися з Вами оцим репортажем моїх спостережень і виявом подиву, за опінією відомих природників, найкращої в світі країни — Аляски. Для американської туристики Аляска ще не є приготована і тому її мало відвідують, але з кожним роком статистика виказує, що зацікавлення збільшується.

Як знаєте, я полетіла літаком до Сіятл а звідтам вже вигідним автом-хаткою поїхала з моєю родиною через Бритіш Колюмбію до Принс Руперт, де мали взяти пором. Дороги добрі, краєвиди мальовничі, скалисті гори, вкриті снігом, який літньою порою частинно топиться і шумними потоками спливає додолу. Буйні зелені ліси прикрашують автостради.

Пором — це величезних розмірів корабель із спеціяльними устаткуваннями для перевозу авт, каяків і човнів. Горішня його частина влаштована на стиль пасажирського корабля з вигідними кабінами, модерними лазничками, обсерваторією з фотелями, кімнатами з телевізією, для бриджа, буфет з канапками, добрий ресторан і на вершку корабля засклене солярією з багатьома лежаками, де люди, що не замовили кабін, можуть переночувати.

Пливемо тихо темнозеленими водами океану, по обох боках порозкидалися острови і маленькі острівці, вкриті сосновими лісами, а в далечині майоріють гори, вкриті снігом та сіро-синіми ледівцями. Гори Аляски скалисті з гостро закінченими верхами, немов вирізьбленими заломаннями, що під впливом світла і тіней творять фантастичні форми неописаної краси. Час від часу зауважуємо китів, що виприскують фонтани води, фоків і морських левів. Причалюємо до Кітчікан й оглядаємо невелике містечко з цікавими тотемами тубильців, далі затримуємося на кілька годин в Джуно, столиці Аляски. Це модерне мале містечко, положене поміж горами над каналом. Має гарну палату губернатора, капітоль — цікаву споруду з мармуру і скла, імпозантний будинок для справ тубильців, стейтовий музей з історичними документаціями з колекцією знарядь і прикрас тубільців та російськими меморабіліями. Від Капітолю вгору пишається православна церковця ім. св. Миколая, а далі величавий тотем — стовп. Приватні доми, розкинені на узгірях, дуже дорогі, ціни доходять до півмільйона. Підсоння лагідне, тільки чотири місяці зими.

Відвідуємо Вренґел, Петерсбурґ, заснований норвежцями і вкінці причалюємо до Генас — більше містечко, де виладовуємося і їдемо в напрямі Фаєрбанксу. Нашу дорогу перетинають сріблисті потічки і ріки. Пробуємо ловити рибу, але не маємо щастя — ми не фахові рибалки і вудки наші не особливі. В деяких місцях є постик — що під карою 1,000 дол. не можна ловити „кінг салмон", а ці риби якби вміли читати, лежать собі спокійно на дні кришталько-чистої річки — відпочивають, бо плисти проти бистрого струмення до свого місця народження — не є так легко. А ми стоїмо на березі і аж слинка збирається в роті на вид такої смачної, а забороненої вечері.

Нарешті нам пощастило в одній річці зловити 30-фунтового пструга. З емоції ніхто з нас не спав аж до ранку, бо ця подія не відбулася також без пригод. Такий великий пструг дуже сильний, а вудка мала; треба було лізти в зимну воду і допомагати гаком, а опісля руками притягати до берега. Очевидна річ, що намучилися, і насміялися здорово, але були щасливі, що „гонор" врятований, бо де ж так бути в Алясці та не зловити пструга!. Ще один раз вдалося нам зловити пструга такої величини.

Десята година вечора, а сонце ще високо на обрії; гуторимо, подивляючи цю країну дикої природи, країну різнорідностей і фасцинуючих протилежностей, де на півночі зима є одна довга ніч, а літо — один довгий день. Температура вагається від 90 ступенів до мін. 80. Дощові опади теж дуже різні. Тайґа і тундра має тільки 3 інчі дощів на рік, тоді коли східньо-південні лісисті околиці коло 250 інчів на рік. Фйорди Аляски дорівнюють красою норвезькими. Після Ґренляндії і Антарктиди Аляска має найбільшу кількіст ледівців, а гора МекКінлі є найвищою. До її екстремів належать теж перші ґазові проводи, найбільш коштовний проєкт кількох приватних підприємств. Це країна не занечищена ще людською культурою, країна безчисленних озер і рік з кришталевими водами та нескінченими пасмами диких сніжних гір.

Відвідуємо національний парк-документ „Деналі", що своїм простором більший за стейт Массачусетс. Приватними автами не можна їхати, але є там стейтові, безкоштовні автобуси, що кожної півгодини забирають по 40 туристів на 10 годин їзди через тайґу і тундру понад проваллями, долинами, скрізь неописаної краси краєвиди. Бачимо кози з закрученими рогами і олені з розлогими рогами, самички в них без рогів і „місів", маму і місенятко, два величезні ведмеді, які збирають ягоди, кілька самітніх, багато різних менших звіряток, а попід хмарами буйних білоголових орлів.

В інформаційних центрах як і на поромі давали нами поради, як обходитися з „місьом", коли, припадково, його стрінемо. Не втікати, бо він швидший за найшвидшу людину, а треба поступатися взад, вимахувати руками і енергійно сварити на нього, тоді він теж буде сваритися, а потім зрезигновано відійде. Друга можливість — положитися лицем до землі, накрити карк руками, він вас обнюхає, як трохи навіть і потурбує, то все в лікарні можна вилічитися. Виглядало мені це не так вже і страшно, коли можна насваритися на „міся" і він собі піде, аж як в одному склепі, так випадково, побачила випханого сім стіп височини „міся" з величезними зубиськами, а ввечорі оглядала фільм в інформаційному центрі про ведмедів. Цей незграбний, здавалося б звір, коли наміряється на свою жертву, то не біжить, а прямо летить, а згори котиться, як пилка, в річці води майже не торкається і вже сидить на шиї 500 фунтового „мусса". Від того часу я набрала респекту до нього і його блискавичної скорости та, ідучи лісом покритим мохом і папоротями, я співала аж захрипла, щоб дати йому знати, що я є в його території і щоб мене не зачіпав (так нам радили).

Залишаємо Деналі парк і їдемо в напрямку Енкоредж. Через кілька годин, природа дарує нам чудову панораму сніжних гір з монументальним МекКінлі. В деяких місцевостях докучали нам здорово комарі, та алясканці мають на поготівлі виправдування, мовляв, що там комарі, але за це в них немає вужів і павуків з їддю.

В Алясці зустріла я багато російських назв і не дивно, бо до 1867 року вона належала до Росії і столицею її було місто Сітка. Тодішній державний секретар Злучених Стейтів Віллям Стюард купив Аляску від Росії за 7,2 мільйона дол. і вона стала стейтом ЗСА. Природники кажуть, що коли б навіть і не знайдено покладів золота і не відкрито величезних запасів нафти на Алясці, то сама її краса, багатство структури і краєвиду — оправдують це купно. Аляска має теж величезне стратеґічне значення для ЗСА.

На півострові Кінай в місцевості Солдатна бачила я церковцю в нашому стилю; на інформаційному центрі мені, одначе, пояснили, що це російська церква, побудована в кінці XIX ст., а тепер взята під охорону, як історична пам'ятка.

Їдучи вигідними дорогами Кінаю затрималися ми, щоб побачити льодовик Портедж. Перед нашими очима відкрилась фантастична картина, як в зачарованій казці. На тлі сніжних гір сріблом блистіло широке озеро вкрите синіми льодовими скульптурами вибагливих форм і різної величини, а далі виднів сіро-синій льодовик. Ми подивляли захоплено цю неймовірної краси картину, і мені майнула думка, що хоч би тільки за цей краєвид варто було приїхати до Аляски.

В поворотній дорозі приїжджаємо знову до Гайне на один день перед заладованням на пором. Оглядаємо місто, відвідуємо цікаві різьбарські робітні, щоб закупити деякі експонати, як памятки з далекої дороги. В театрі „Чілкет Сентер" маємо нагоду бачити світової слави танцювальну групу „Чілкет Денсер", що, за згодою усіх племен в Алясці, зібрали все, що найкраще — строї, танці, перекази, вірування, пригоди та переживання і репрезентують їх у своїх виступах на сцені.

Тисячоліттями переходили різні кочовничі племена через Аляску зі Сибіру і доходили навіть до Південної Америки. Перші поселенці прийшли до Аляски коло 15,000 літ тому, а чотири етнічні групи: атабаскис, алеути, ескімоси та тинґіти, залишилися жити постійно в Алясці. І хоч всі вони займались полюванням на диких звірів, та ловлею риб, все таки були специфічні різниці в їх культурі, виробі знарядь, як і вигляді та способі життя.

Ескімоси залишилися жити на півночі, ближче Арктики, вміло пристосовувались до непригожого клімату, навчилися ловити китів, фоків та білих ведмедів. Розвинули торгівлю шкірами, жиром китів, з іншими племенами Аляски, Сибіру і Ґренляндії. Їх сусіди із полудня атабаски жили в лісистих околицях і горах. Полювали на диких звірів — мусів, ведмедів, і диких кіз, та навчилися закладати сильця на менші звірята.

Алеути і Тинґіти посунулися далі на південний схід і захід. Мали вони кращі кліматичні умовини розвинули вищу культуру. Мали організоване соціяльне життя, ритуали, і упорядковані відносини. Вони різьбили високо артистичні тотем-стовпи, ткали стилізовані килими та плели з коріння і кори кошики

Алеути були найбільш культурним племенем, одначе під впливом російської культури затратили свою ідентичність. Їхні вироби знарядь і прикрас багаті своїми фантастичними формами, а їхні човни є перфектної симетрії і краси. Знали вони бальзамування померлих, плекали глибокий культ минувшини. Тубильці Аляски не знали виробів з металю, не знали крісів, куль, стояли безборонними перед конкістадорами-європейцями. Вони не розвинули будівництва і жили в повній гармонії з природою. Не маючи письма, багато затратилося з їх історії, переказів, символіки та далекої минувшини.

Недавно я відвідувала Святу Землю, Грецію, Туреччину і Єгипет і за винятком Св. Землі, що дала мені глибоке душевне переживання, і де я подивляла творчість людських рук, тут на Алясці, подивляла я безмежні простори краси Божого творіння і Його ласку, для мене бачити і відчути це.

На дозвіллі час скоро летить. З жалем і сумом треба було залишити цю чарівну країну та через Принс Джордж, через Ванкувер літаком повернулась додому.

Люба Палашевська

В ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ І ПРАДІДУСЯ

бл. п.
Матвія Борискевича
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА
у суботу, 1-го березня 1986 р., о год. 9-ій ранку в церкві св. Андрея в Норт Порт, Фльорида.
Просимо про молитви:
ЄЛИСАВЕТА — дружина
ВОЛОДИМИР — син і невістка
внуки і правнуки

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, ДІДА І ПРАДІДА
бл. п. інж.
Омеляна Богачевського
будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ
в неділю, 23-го лютого 1986 р. в церкві Благовіщення в Melrose Park, у Філядельфії, Па., о год. 9-ій ранку;
в неділю, 23-го лютого 1986 р. в церкві Христа Царя у Філядельфії, Па., о год. 12-ій дня;
в суботу, 5-го квітня 1986 р. в церкві св. Миколая в Пассейку, Н. Дж., о год. 7-ій веч.
Просимо в ці дні згадати Покійного у своїх Молитвах.
Дружина — ОЛЬГА
Син — ЮРІЙ з родиною
Донька — ОКСАНА з родиною

ЗАЯВА

(Закінчення зі стор. 1)

організацій інших народів Европи, поневолених нацистами.

г. ОУН була революційна-визвольною, а не терористичною організацією. Її членів називають терористами тільки поневолювачі українського народу. Для українців вони були і є борцями за свободу. Подібне становище інших поневолених народів, або, як слушно писав „Ню Йорк Таймс" в передовій з 6-го лютого н.р. „Терорист в опінії одного народу є борцем за свободу для іншого народу".

д. В міжвоєнний період ОУН, як революційна організація, вважала своїми попередниками революційно-визвольні організації народів, поневолених Росією та Туреччиною (поляків, болгар, сербів), а також братство ірляндських республіканців. Як відомо, після закінчення Другої світової війни революційні методи боротьби засвоїли численні організації поневолених народів, зокрема Ізраїля та Альжиру, колишні „терористичні" діячі яких, а насправді борці за свободу своїх народів, згодом стали державними мужами.

е. ОУН не розраховувала на нацистську Німеччину як на визволителя чи союзника України. Вже з перших тижнів німецької окупації України ОУН почала підпільну боротьбу проти окупантів і вела її впродовж трьох років. При тому, на відміну від інших подібних визвольних організацій, ОУН не користувалася тоді ніякою підтримкою сторонніх сил. Проте, у міжвоєнний період, ОУН подібно до інших поневолених СССР народів, орієнтувалася на Німеччину як на єдину тоді протирадянську силу, яка готовилася до війни проти СССР. Українці сподівалися, що в умовах евентуальної війни український народ зможе розгорнути вирішальну боротьбу за здобуття державної незалежности. До речі, також численні західні демократичні кола розраховували тоді на похід Німеччини проти СССР. Спроби ОУН у 1930-ті роки, подібно до інших політичних сил, здобути підтримку західніх демократій виявилися безуспішними. На той час, коли в результаті штучного голоду вмерло в Україні не менше п'яти мільйонів чоловік, коли Москва нищила тисячі української інтелігенції ЗСА, Франція та Англія встановили та підтримували дружні взаємини з СССР.

3. Обвинувачення М. Лебедя, ОУН і всього українського визвольного руху збігається з наклепницькими кампаніями, які від десятиріч веде комуністична Москва разом зі своїми вислужниками. Москва усвідомлює питому вагу й небезпеку, яку для імперії створює визвольна боротьба українського та інших народів СССР й тому послідовно намагається заплямувати її та її учасників, називаючи їх злочинцями, терористами та найманцями чужих сил. Спеціяльним об'єктом атак Москви є українці в країнах Заходу. Її дуже непокоїть активність нашої еміграції, особливо останнім часом, під час поширення в світі правди про варварський голод в Україні, про насильницьку політику русифікації та денаціоналізації України та інших неросійських народів, заходи до відзначення 1000-ліття Християнства в Україні тощо. У відповідь на це, з Кремля надходить нова хвиля дезінформації та брехні, яка має своєю метою компромітувати в очах світу український визвольний рух і його діячів, морально їх тероризувати, поширити замішання серед українців Заходу, поглиблювати внутрішньо-групову боротьбу, відстрашувати або знеохочувати молоді покоління українців, вихованих в західніх країнах і — що дуже важливе для поневолювачів України — позбавляти український народ на батьківщині вільного слова й підтримки його братами на Заході в його боротьбі за національну, політичну та соціяльну свободу.

4. Поява антиукраїнських статтей у тижневику „Вілледж Войс" та в інших американських газетах не є першим виступом проти українців засобами масової інформації Заходу. У зв'язку з цілком виправданими та потрібними, хоч дуже запізненими розшуками воєнних злочинців, правда, на жаль, покищо тільки нацистського типу, деякі урядові та громадські установи в ЗСА і в Канаді не обмежують своїх розшуків за справжніми німецькими коляборантами. Останні, подібно до інших европейських емігрантів, можуть бути також серед українців, але вище вказані установи стосують до українського народу принцип збірної відповідальности, яким, як відомо, послуговувалися нацисти в своїй народовбивчій політиці. Тим самим згадані кола обвинувачують всіх українців на Заході та український нарід взагалі, в тому числі й провідних політичних та громадських діячів. Останнім часом об'єдком їхніх атак став навіть Митрополит Андрей Шептицький. В сотнях публікацій, серед них також у працях начебто наукового характеру, українців майже без винятку зображають як нацистських вислужників, антисемітів і народовбивців. Це пишеться на адресу народу, який в боротьбі з німецьким нацизмом зазнав не менше семи мільйонів жертв.

5. Демаскуючи та поборюючи наклепницьку кампанію комуністичної Москви, українська громада повинна не менше солідарно протиставитися дезінформації західніх чинників, незалежно від того чи вона є результатом невігластва, чи злої волі. Подання інформації тим, хто не знає правди, та протидія тим, які легкодушно кривдять український нарід, очорнюють його шляхетну боротьбу за свободу та оспорюють його невід'ємне право бути господарем своєї землі — таким є обов'язок усієї української громади. Найновіші атаки — це не атаки проти однієї людини чи однієї політичної формації. Це наступ на всю нашу спільноту, на честь українців, на його добре ім'я. Тільки як об'єднана спільнота в єдиному фронті ми зможемо успішно відстояти нашу правду.

ЗАКОРДОННЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УГВР

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Ялинка в Честері

Згідно з традицією, 13-тий Відділ Союзу Українок Америки в Честері, Па., щорічно влаштовує Ялинку з традиційною вечерою. Цього року ялинка відбулася в неділю, 19-го січня, в пополудневих годинах в авдиторії школи св. Духа.

Заля школи була святочно прибрана, а на сцені посеред вазонів розкішної поінсеттії стояла ялинка. По середині головного стола стояв колач, символ малого Ісуса в яслах. За головним столом засіли: о. Мирон Грабовський, парох української автокефальної православної церкви Успіння Пречистої Богородиці: Сестри Василіянки — учительки парафіяльної школи; голова Відділу Тамара Рац; голова 2-го Відділу СУА Марія Болонка і делеґатка 54-го Відділу з Вільмінґтону Ірина Щерба.

Ялинку розпочато відспіванням коляди „Бог Предвічний". Відтак о. парох поблагословив просфору, яку опісля малі діти підносили гостям до столів. Вміжчасі о. Грабовський представив присутнім сестру Френсис, ЧСВВ, яка приїхала з Арґентини і щойно почала працювати в нашій парафіяльній школі.

Голова Відділу відкрила це свято короткою промовою, в якій зазначила важність задержання нашої традиції. Ми, що живемо у вільній країні, маємо обов'язок плекати все, що українське. Цеж бо і є завданням української жінки підховати покоління, яке хоч і виросло на чужині, буде свідоме свого походження і перейме колись у свої руки і буде продовжувати працю своїх батьків. Це саме відчитала по-англійськи членка Відділу Катруся Шашаровська.

Маленька Наталочка Бойко розпочала програму віршиком „Різдвяні бажання", а Ануся Плюта продеклямувала віршик Богдана Лепкого „Різдво".

З думкою, власне, про молодь і її участь в імпрезі, до виконання програми запрошено дітей парафіяльної школи. Хор дітей підготовила членка Відділу, а заразом учителька школи, Ольга Пастушок. При її акомпаньяменті шкільні діти відспівали бездоганно ряд колядок і щедрівок. Для гостей О. Пастушок приготувала аркуші з видрукованими словами коляд, з чого вони під час співу могли користати і заразом мали пам'ятку з цієї Ялинки.

Під час програми невтомні союзянки подавали гостям вечерю, приготовану членками Відділу. По вечері розльосовано вишивану подушку і торт. На закінчення о. М. Грабовський відмовив молитву, а всім членкам, які допомагали в приготуванні імпрези, головно тим, які потрудилися в кухні, відспівано „Многая Літа". Дехто з гостей залишився ще на залі, щоб погуторити зі знайомими, бож ця імпреза притягає гостей з близька і з далека.

Софія Мельник

Спомин про П. Щуровську

У „Свободі" з дня 6-го грудня 1985 року Богдан Остап'юк помістив спомин про композитора та дириґента Української Республіканської Капелі Олександра Кошиця. Спомин написано зворушливо й тепло. Про тріюмфальний похід української пісні у виконанні хору Української Республіканської Капелі під проводом талановитого Олександра Кошиця заговорив цілий музичний світ. У нелегкій праці дириґента допомагала Платоніда Щуровська і в її особі Олександер Кошиць мав ревного помічника й заступника.

Саме споминами про неї хочу поділитися із шановними читачами.

В Ужгороді, на Закарпатті, у 1920-их роках я була членом учительського крайового хору, який складався із 120 осіб. Дириґентом хору був проф. Олекса Приходько. Крім того громадяни Ужгороду зорганізували український мішаний хор під назвою „Бандурист". В тих роках Платоніда Щуровська викладала теорію музики в Ужгородській реальній гімназії. Ми, члени хору, попросили Платоніду Щуровську, щоб вона обняла пост дириґента. Вона дала згоду й ми негайно почали вивчати репертуар пісень, підхожих при влаштуванні українських національних свят, академій та імпрез. Працювати з нашою дириґенткою було дуже приємно й легко. Ми відносилися до неї із шанобливою увагою. Під час перерв у пробах—співанках хору вона цікаво оповідала про свою співпрацю з Олександром Кошицем в Українській Республіканській Капелі. Із захопленням оповідала теж про свою працю дириґентки хору педагогічного інституту в Празі та академічного хору в Подебрадах.

Кожного року ми співали під час святкувань роковин Української Державности, роковин Тараса Шевченка та роковин Листопадового Зриву. Склад хору „Бандурист" постійно поповнявся добрими співучими голосами і в 1936 р. ми вирішили поставити на сцені оперу Гулака-Артемовськлого „Запорожець за Дунаєм". Проби відбувалися при акомпаньяменті піяніна, але вистави в Ужгороді та Мукачеві відбувалися при співучасти військової оркестри. Членами оркестри були чехи й вони спочатку протестували проти того, щоб ними дириґувала жінка. Але вже після двох проб, переконавшися про незвичайно високу музичну культуру та талант дириґентки, не чинили більше опору. Вистави пройшли з незвичайно великим успіхом. По закінченню вистав члени оркестри підходили до дириґентки з палкими висловами признання за таке вміле виконання, при тому підкреслювали, що це перший раз в історії військовою оркестрою дириґує жінка, яка так імпозантно вив'язалася із своїх обов'язків.

На жаль, вдалий розвиток хору „Бандурист" перервали невідрадні світові події. В наслідок умовин віденського арбітражу деякі райони Закарпаття опинилися під владою жорстоких мадярів. Почалася евакуація українців з Ужгороду, Мукачева, Берегова та інших міст. При кінці 1938 року Платоніда Щуровська переїхала до Праги, де жив її чоловік Россіневич. Деякі члени хору виїхали теж до Праги.

І тут знову любителі української пісні зорганізували численний громадський хор, а його дириґентом знову стала П. Щуровська. Крім виступів на різних імпрезах хор наспівав українські пісні на чотирьох патефонних плитах, які були призначені для духової розради українських робітників, що їх німці вивезли з рідних земель на примусові роботи до Німеччини. Наклад двох перших плит дійшов на місце призначення до таборів праці. Наклад двох останніх, на жаль, не можна вже було вивезти, бо фронт наближався. Цілий наклад залишився у пивниці будинку, де зберігалися архівні матеріяли Української Республіканської Капелі (афіші, програмки, витинки з преси, стяжки і т. п.). Не було засобів транспорту, щоб цей архів перевезти на Захід.

Після закінчення воєнних дій я переїхала до ЗСА. З Платонідою Щуровською я часто переписувалася аж до часу її смерти. Тлінні останки заслуженої для українського хорового мистецтва дириґентки спочили в урні на цвинтарі св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку.

Марія Кукуруза-Король

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

„Січова Фундація в дії"

В березні 1986 року сповниться два повних роки від часу коли започаткувала свою активність „Січова Фундація", Інк. Як відомо, основною метою тієї корисної установи є: змагати до придбання для української молоді в північному Ню Джерзі репрезетативного культурно-спортового центру; допомагати матеріяльно потребуючим дітям брати участь у вишколі в спортових таборах; піддержувати морально й матеріяльно спортово-виховну працю з українською молоддю УСВТ „Чорноморська Січ".

Якщо йдеться про культурно-спортовий центр, то про його пекучу потребу в нашій громаді, розпорошеній по містах і селах північного Ню Джерзі, і особливо для української молоді, говориться в усіх наших осередках. Про потребу такого всегромадського центру вже була згадка в „Свободі" 8-го грудня 1984 року. В ній між іншими було написано: „Для здійснення цього важливого пляну потрібна негайна співпраця, договорення між організаціями, що є власниками домів, а далі — наших професійних організацій та всього українського громадянства".

З тією метою плянувалися спільні наради з проводами українських організацій, але вміжчасі заіснували несподівані акції, в яких прийшлося включитись усім громадським активістам теж і з нашого стейту. Оборона проти знеславлювання українців з кіл ОСІ, оборонна акція проти примусового повороту до СССР Мирослава Медведя, стали першорядними справами. Справа культурно-спортового центру — життьова і дуже важлива для нашого суспільства в тій частині Ню Джерзі, тимчасово була відложена.

Тепер, після трагічного повороту Мирослава Медведя до СССР, справа оборони українського імени дальше залишається з нами на чергові роки і в цій ділянці нам прийдеться тісно працювати з покликаними до тієї преважливої справи центральними установами і комітетами.

В міжчасі потреба репрезентативного культурно-спортового центру в північному Ню Джерзі зовсім не зменшилася. В обличчі ворожих дій проти українців потреба єдности, особливо серед нашого молодшого покоління, ще більш загострилася. В цей час, як молодь жидівського, португальського, німецького і ряду інших етнічних походжень користується своїми вигідними центрами, українська молодь змушена користуватися у своїх обмежених потребах чужими осередками. Поволі, але певно велике число нашої молоді і через це затрачує свою ідентичність. І не дивно, що на наших очах нидіють, а то й зникають деякі українські організації. Сумно думати про наслідки цього явища. Яка доля зустріне ці організації й товариства, які ще проявляють свою активність. В обличчі цього, які вигляди матимуть наші акції і великі проєкти коли перестане існувати наша зорганізована громада?

„Проєкт відродження української громади"

Мавши на увазі ці невеселі факти, Управа „Січової Фундації" започатковує свій „Проєкт відродження" організованої української громади в північному Ню Джерзі. Власне, першим кроком до здійснення тієї важливої мети є, як вже згадано, придбання українського культурно-спортового центру. Такий осередок має служити усій нашій громаді і особливо українській молоді. При такому осередку мали б добру можливість існувати наші репрезентативні молодечі хори, танцювальні ансамблі, спортові дружини, бібліотека, музей наших організацій, домівки і більші залі для репрезентативних імпрез і фестивалів молоді. В такому осередку можна буде забезпечити наших дітей і молодь українським ім'ям, українською мовою, культурою і патріотизмом.

„Січова Фундація" вже провела першу свою льотерію на придбання фондів, з яких частина буде призначена на вище згадану ціль. Жертводавцями льотерійних виграшів були: Іван Гинянський, подарував автомобіль вартістю — 8.000 дол., (виграв Б. Котис з Ню Бранзвику), д-р Зенон і Надя Матківські, подарували однотижневі вакації у віллі Пальмас дель Мар в Пуорто Ріко, вартістю 1,500 дол., фірма „Сковп" Марійки Гельбіґ, оплату лету вартості 400 дол. (виграла Дорота Мадслі з Ірвінґтону). Ряд осіб вже прислали менші суми.

Беручи під увагу важливість цього Проєкту для української громади й будучи заохоченими дотеперішніми успіхами, Управа „Січової Фундації" розпочинає другу фазу збіркової акції та збільшення свого членства. Управа пригадує усім потенційним меценатам, добродіям і жертводавцям що всі датки на конто нашої установи можна відтягати від федерального податку.

Управа „Січової Фундації" щиро запрошує Українське громадянство включатися в ряди фундації, подавати свої поради й пропозиції. Разом ми зможемо збудувати для української молоді, майбутнього нашої організованої громади, рідний притулок, де ця молодь зможе виховуватися на сильних духом й тілом громадян.

О. Твардовський

АДМІНІСТРАЦІЯ президента Роналда Реґена формально повідомила Конґрес, що вона плянує збільшити допомогу для повстанців в Анґолі. Антимарксистський рух спротиву в тій країні має певні успіхи і багато охотників, які готові змагатися за привернення демократичних свобід у їхній країні і позбутися старшебратства комуно-московських імперіялістів, але вони не мають достатньої кількости зброї. Тим разом Пентаґон плянує забезпечити повстанців протилетунськими і протитанковими ракетами, які дадуть їм змогу оборонятися проти найбільш небезпечної для партизан зброї. Марксисти в Анґолі користуються модерною совєтською зброєю, совєтськими дорадниками і кубинськими військовими частинами.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК, під проводом інж. Романа Ракочого, ст., подає до відома, що на літній сезон на Союзівці заплановані такі турніри:

4-6-го липня — УСЦАК-Схід
9-10-го серпня — Подвійні гри
29-го серпня — 1-го вересня — Крайові чемпіонати УСЦАК
14-15-го вересня — Запрошеневий УНС
28-29-го вересня Подвійні гри Пласт
4-5-го жовтня — КЛК.

Денвер відзначив роковини державности

Свято відзначення державности цього року відбулось в неділю, 2-го лютого ц.р., за старанням місцевих Відділів УККА і УАКР.

В неділю, о 10-ій год. у католицькій церкві Преображення Господнього парох о. Стефан Хміляр відправив св. Літургію в намірренні українського народу. Соборну Панахиду за поляглих в боях в часах Визвольних Змагань відправили: о. Хміляр, о. протоієрей Володимир Ситниченко, парох української православної церкви св. Покрови, і о. д-р Павло Бабяк.

О год. 12-ій у церковній залі відбулась святочна академія. В короткому слові о. П. Бабяк підчеркнув велике значення Актів 22-го січня з 1918 і 1919 років і привітав учасників Визвольних Змагань. Підполковника Петра Олексієнка присутні на залі вітали гучними оплесками.

Вступне слово о. П. Бабяк закінчив словами: „Нехай відзначення цих подій подасть нам єдність і єдиномисліє, в бажанні бути вільним народом в сім'ї вільних народів на Божу славу".

Доповідь виголосив Яків Яворівський. Головна ціль доповіді: на основі фактів минулого доказати світові, що український нарід ніколи не зрезигнує з Божого, історичного і народного права бути вільним на своїй прадідівській землі.

„Під большевицькою окупацією український нарід видав з себе десятки тисяч борців за українську справу. Дати 22-го січня — це символи для майбутніх поколінь вічного незнищимого бажання власного життя та волі; ми усі у діяспорі, дорослі, старші і молодші об'єднані Актами 22-го січня, жертвою молоді під Крутами, воїнів під Базаром, об'єднані довголітнім змаганням УПА і геройською поставою діячів науки, поетів, письменників, борців за буття народу, яких сьогодні Москва жорстоко переслідує і нищить, повинні виступати назовні перед світом як одна однодумна спільнота".

Студентка університету Леся Коритко збагатила програму свята двома точками: рефератом англійською мовою і фортепіяновим сольо (Бетговен оп 31 ч. 2) Виступ Л. Коритко — це добрий приклад і заохота для молоді брати активну участь у національних святах і громадському житті. Надя Виннич, як завжди, вміло і чуттєво виконала декламацію „Вирушай сам" (Рабіндранат Таґор). Інж. Олександер Лиско прочитав з книжки д-ра Лонгина Цегельського опис святочного проголошення злуки українських земель в одну соборну Україну.

Останньою точкою програми був сольоспів Оленки Мекі „Родимий краю" і „Не забудь юних днів". Своїм чудовим сопрано співачка чарувала присутніх. До святочного настрою причинилась гарно прикрашена сцена за проєктом мгра Івана Костюка.

Свято закінчено національним гимном.

Я. Я.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЛЮТОГО 1986 р.

Філядельфія, Па. Річні загальні збори Т-ва Дністер 430-го Відд., о год. 7-ій веч. в Домі Української Молоді при 4949 N. Old York Rd. На порядку нарад: звіти Управи і К. Комісії та вибір Управи на 1986 р. По річних зборах відбудуться місячні для вибору двох делеґатів і заступників на 31-шу Конвенцію УНС. Проситься всіх членів взяти участь. — Д-р Ів. Скальчук, гол., Ів. Кнігницький, секр.

НЕДІЛЯ, 23-го ЛЮТОГО 1986 р.

Стамфорд, Конн. Місячні збори Б-ва св. Арх. Михаїла 350/101 Відд., о год. 2-ій по пол. в церковній залі св. Володимира. Буде вибір делеґата і заступника на 31-шу Конвенцію УНС. Проситься всіх членів прибути. — Ст. Бакай, предс., Я. Ґорбачевський, кас., Т. Фінів, секр.

СЕРЕДА, 26-го ЛЮТОГО 1986 р.

Джерзі Сіті, Н. Дж. Річні загальні збори 25-го Відділу УНСоюзу Т-ва „Свобода" відбудуться о год. 5:30 веч. у приміщенні Головної Канцелярії УНС, 3-ій пов., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. Будуть звіти і вибір нової Управи. Після річних зборів — місячні збори для вибору 3-ох делеґатів і їх заступників на 31-шу Конвенцію УНСоюзу. — Управа.

НЕДІЛЯ, 16-го БЕРЕЗНЯ 1986 р.

Рочестер, Н. Й. Звичайні квартальні збори 217-го Відд. — Б-ва св. Йосафата о год. 2-ій по пол. у приміщенні школи св. Йосафата. На порядку нарад: ухвалення Відділового Правильника. Секретар буде збирати вкладки від год 1:30 по пол. Проситься всіх членів прибути на збори і точно вплачувати свої вкладки за забезпечення та до Відділу. — К. Шевчук, поч. предс., С. Васьків, предс., С. Приймак, секр.